

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในหลายประเทศที่มีความสวยงามทางธรรมชาติและมีประวัติศาสตร์วัฒนธรรมอันเก่าแก่ที่ถูกถ่ายทอดและสั่งสมกันมา กิจกรรมการท่องเที่ยวจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ได้รับคามนิยมและได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนจำนวนมาก เพราะเป็นกิจกรรมที่สร้างประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นการสร้างงานและกระจายรายได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ฯลฯ ทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวถูกใช้เป็นกลยุทธ์หนึ่งของรัฐในการสร้างรายได้เพื่อการพัฒนาประเทศด้วยทำเลที่ตั้งของประเทศไทยที่เอื้ออำนวยต่อการเดินทางท่องเที่ยวที่เป็นข้อได้เปรียบคู่แข่ง ทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างรวดเร็ว (สาคริน บุญพิทักษ์, 2546)

เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2503 ที่ ฯพลฯ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้นให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว ด้วยการก่อตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวขึ้นนั้น นโยบายการท่องเที่ยวยังไม่ถือว่าเป็นนโยบายหลักของรัฐบาล จนต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2527 ในสมัย ฯพลฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี การรณรงค์การท่องเที่ยวเพื่อให้ชาวต่างชาติมาเที่ยวเมืองไทยจึงได้เริ่มต้นขึ้นอย่างจริงจัง นโยบายการท่องเที่ยวเริ่มทวีความสำคัญมากขึ้นจนทุกรัฐบาลจะต้องมุ่งเน้นในเรื่องนี้และถือเป็นนโยบายหลักนโยบายหนึ่งของรัฐบาลตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาเพราะทุกฝ่ายได้ยอมรับว่า การท่องเที่ยวได้กลายเป็นอุตสาหกรรม นำรายได้เข้าประเทศปีละหลายแสนล้านบาท (ไชยา ยิ้มวิไล, 2544) นอกจากนี้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังเป็นการเสริมสร้างงาน การกระจายรายได้ และความเจริญสู่ท้องถิ่นในภูมิภาคอย่างทั่วถึง จากการที่ได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าว จึงทำให้ภาครัฐมีนโยบายในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวขึ้นมากมาย เพื่อเป็นการรองรับการท่องเที่ยว (จิราเจตน์ อุดมศรี, 2547)

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มีการพัฒนามาเป็นลำดับ ยังมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะการคมนาคมก็ยิ่งทำให้การเดินทางท่องเที่ยวได้ขยายวงกว้างออกไป โดยมีวัตถุประสงค์ต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นเพื่อธุรกิจ เพื่อการนันทนาการ และเพื่อการศึกษาหาความรู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น การท่องเที่ยวขึ้นประกอบด้วยธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงได้แก่ ธุรกิจการขนส่ง ธุรกิจด้านที่พักอาศัย ธุรกิจการนำเที่ยว และธุรกิจการค้าของที่ระลึก ธุรกิจเหล่านี้จะขายบริการให้แก่นักท่องเที่ยวโดยตรง และยังมีธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม เช่น การผลิตสินค้า

เกษตรกรรม การผลิตหัตถกรรมพื้นบ้าน เป็นต้น การซื้อบริการของนักท่องเที่ยว เป็นการสร้างรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่น และทำให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น จึงนับว่าการท่องเที่ยวเป็นการกระจายการสร้างงานและกระจายรายได้ไปสู่ชนบทอย่างแท้จริง (วิไลภรณ์ ชันติสิทธิ์, 2541) แต่อย่างไรก็ตาม การเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลับทำให้สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวและภาพพจน์ของการท่องเที่ยวลดถอยลง การจัดการการท่องเที่ยวแต่ละแห่งนั้นมักประสบปัญหาที่สวนทางระหว่างการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมกับการพัฒนาอยู่เสมอ แต่การท่องเที่ยวก็สามารถเดินไปพร้อมกับการอนุรักษ์ได้ รวมทั้งนักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ไปพร้อมกัน เพียงแต่มีการจัดการและสำนึกที่ดีเท่านั้น แนวความคิดดังกล่าวนี้มีชื่อเรียกต่าง ๆ กันไป เช่น Sustainable Tourism, Green Tourism, Bio Tourism, การท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แต่ที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายที่สุดคือ Ecotourism โดยมีหลักการกว้าง ๆ คือ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยนักท่องเที่ยวจะต้องได้รับความรู้จากการท่องเที่ยวนั้นอย่างแท้จริงและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ รวมทั้งท้องถิ่นควรจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย สำหรับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จะใช้คำว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แทน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2538)

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ และเพลิดเพลินกับทัศนียภาพของพืชพรรณและสัตว์ป่า รวมถึงวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ ซึ่งจะพิจารณาได้จากองค์ประกอบหลัก 4 ประการ คือ (กุลวรา สุวรรณพิมล, 2548) ประการแรก ต้องดำเนินการในขอบเขตความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ประเพณี วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการการท่องเที่ยว ประการที่สอง ต้องตระหนักต่อการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว ประการต่อมา ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และประการสุดท้าย ต้องขึ้นตามความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่น และชุมชนในพื้นที่นั้น ๆ ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงมีองค์ประกอบสำคัญที่ควรพิจารณา 3 ประการ คือ การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น และการกระจายรายได้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, อ้างแล้ว)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (2543, อ้างถึงในกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, อัดสำเนา) ได้ให้แนวทางของการบริหารและจัดการการท่องเที่ยว (Tourism Management) ว่า เป็นการกระทำอย่างมีเป้าหมาย ที่สอดคล้องกับหลักการทฤษฎีและแนวคิดที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงสภาพที่แท้จริง รวมทั้งข้อจำกัดต่าง ๆ ของสังคมและ

สภาพแวดล้อม การกำหนดแนวทางมาตรการ และแผนปฏิบัติการที่ดี ต้องคำนึงถึงกรอบความคิดที่ได้กำหนดไว้ มิฉะนั้นแล้ว การจัดการท่องเที่ยวจะดำเนินไปอย่างไรทิศทางและประสบความสำเร็จหรือไม่ สำหรับการพิจารณาการจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ (Systemic Approach) และบรรลุวัตถุประสงค์นั้นจำเป็นต้องพิจารณาระบบย่อย (Subsystem) หรือองค์ประกอบหลักในการจัดการการท่องเที่ยว และสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2542ก, อ้างถึงในกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, อ้างแล้ว) ได้จำแนกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบแรก ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource) ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ภูเขา ป่าไม้ น้ำพุร้อน ถ้ำ และทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิต และแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการและบันเทิง สำหรับองค์ประกอบที่สอง คือ การบริการการท่องเที่ยว ได้แก่ บริการขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว บริการที่พักแรม บริการอาหารและบันเทิง บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ รวมถึงบริการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก และองค์ประกอบสุดท้าย คือ การตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งทำได้ 2 วิธี คือ ให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว และโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

จังหวัดเชียงใหม่เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจำนวนมาก ทั้งทรัพยากรป่าไม้ แหล่งต้นน้ำและแม่น้ำลำธารสายสำคัญ แหล่งศิลปวัฒนธรรมที่เก่าแก่ และนอกจากนี้ยังเป็นศูนย์กลางการเมืองการปกครอง การศึกษา และการท่องเที่ยวของภาคเหนือตอนบนมาตั้งแต่โบราณ และพบว่าโดยเฉพาะแหล่งธรรมชาติต่าง ๆ ที่มีอยู่ถูกนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวค่อนข้างสูง ทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่มีอัตราเพิ่มขึ้นทุกปี ดังตาราง 1 แสดงให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ระหว่างปี พ.ศ. 2544 ถึง 2548

ตาราง 1 จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2544-2548

รายการ	2544 (2001)	2545 (2002)	2546 (2003)	2547 (2004)	2548 (2005)
จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือน	3,452,878	3,660,886	3,399,906	3,898,543	3,997,776
ชาวไทย	1,907,511	1,852,168	1,922,059	2,101,099	2,160,142
ชาวต่างประเทศ	1,545,367	1,808,718	1,477,847	1,797,444	1,837,634
จำนวนนักท่องเที่ยว ¹	3,175,861	3,197,790	3,146,194	3,623,395	3,708,795
ชาวไทย	1,683,600	1,639,473	1,714,843	1,877,194	1,922,042
ชาวต่างประเทศ	1,492,261	1,558,317	1,431,351	1,746,201	1,789,753
จำนวนนักท่องเที่ยว ²	277,017	263,096	253,712	275,148	288,981
ชาวไทย	223,911	212,695	207,216	223,905	238,100
ชาวต่างประเทศ	53,106	50,401	46,496	51,243	50,881

1. นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปเยือนจังหวัดนั้น โดยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่ไม่ใช่ การไปทำงานประจำ การศึกษา และไม่ใช่คนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนา หรือศึกษาอยู่ที่จังหวัดนั้น ทั้งนี้ต้องพักค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน
 2. นักทัศนาจร หมายถึง ผู้เยี่ยมชมที่ไม่พักค้างคืน
- ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ เขต 1

อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาการท่องเที่ยวในเวลากลางวัน แหล่งท่องเที่ยวในเวลากลางคืนมีเพียงตลาดไนท์บาซาร์ การรับประทานอาหารแบบขันโตกและชมการแสดงวัฒนธรรมพื้นบ้าน และการแสดงช้างเท่านั้น ทำให้นักท่องเที่ยวขาดแหล่งท่องเที่ยวในเวลากลางคืน และเพื่อเป็นการสอดคล้องกับนโยบายการท่องเที่ยวของภาครัฐในการเสริมสร้างรายได้ของประเทศในสมัยของนายกรัฐมนตรี พตท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการบริการและการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยว คือ หนทางสำคัญของการทำรายได้เข้าสู่ประเทศ ดังนั้นรัฐบาลจึงมีนโยบายในการส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานของการบริการ เพิ่มความหลากหลายของรูปแบบการให้บริการและการท่องเที่ยว จึงได้มีแนวคิดที่จะเพิ่มกิจกรรม และความหลากหลาย การท่องเที่ยวในเวลากลางคืนและต้องเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่แปลกใหม่ ให้ความรู้ และ

ประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมต่อชุมชนในพื้นที่ในจังหวัดและในภาพรวมของประเทศ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2546) ดังนั้น เชียงใหม่ในทิวเขาฟารีทือได้ว่าเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ข้ามคำค้ำนอกจากสถานเริงรมย์ที่มีอยู่ทั่วเมืองเชียงใหม่ ซึ่งการมาเที่ยวที่เชียงใหม่ในทิวเขาฟารีนี้สามารถมาได้ทั้งครอบครัว สร้างความสัมพันธ์อันดีให้กับครอบครัวได้ นอกจากนั้นแล้ว เชียงใหม่ในทิวเขาฟารียังเป็นแหล่งความรู้ ความบันเทิงของนักเรียนและนักศึกษาทั่วไปในการศึกษาชีวิตของสัตว์ อีกทั้ง เชียงใหม่ในทิวเขาฟารีจะช่วยเสริมสร้างความตระหนักและความเข้าใจของประชาชนต่อการอนุรักษ์สัตว์ป่าและสิ่งแวดล้อมได้ดียิ่งขึ้น

เชียงใหม่ในทิวเขาฟารีเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ในบริเวณสวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีภาคเหนือ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย โดยมีพื้นที่ทั้งหมดรวม 819 ไร่ 2 งาน 60 ตารางวา ในเขตตำบลแม่เหิยะ ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง และตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, อ้างแล้ว) ภายในเชียงใหม่ในทิวเขาฟารีมีกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การนั่งรถชมสัตว์ การเดินชมสัตว์ การ ขับรถ ATV การแสดงน้ำพุดนตรี และมีที่พักไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดนั้นเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพื้นที่ป่าไม้ที่เคยเป็นสวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีภาคเหนือมาก่อน ดังนั้นการสร้างเชียงใหม่ในทิวเขาฟารีจึงเกิดผลกระทบโดยตรงต่อทรัพยากรป่าไม้ เนื่องจากต้องมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ป่าให้สามารถสร้างอาคารและสร้างสถานที่สำหรับส่วนแสดงของสัตว์ อาจทำให้ป่าไม้ถูกทำลายมากกว่าขีดจำกัดในการเปลี่ยนแปลงที่ยอมรับได้ของธรรมชาติ และบริเวณ โดยรอบนั้นก็เป็นที่ตั้งของชุมชน 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลสุเทพ ตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมือง และตำบลหนองควาย อำเภอหางดง ซึ่งได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบจากการสร้างเชียงใหม่ในทิวเขาฟารีด้วย ประชากรในหมู่บ้านอาจได้รับการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน แต่อาจสูญเสียประโยชน์จากพื้นที่ป่าไม้ที่เคยเป็นของกรมป่าไม้ โดยพื้นที่ที่อยู่ใกล้เชียงใหม่ในทิวเขาฟารีและได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้มากที่สุด คือ พื้นที่หมู่บ้านดงกายเหนือ ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง

ดังนั้น ผู้ศึกษาเกิดความสนใจที่จะศึกษาบริบททางทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ด้านป่าไม้ของเชียงใหม่ในทิวเขาฟารีว่าเป็นอย่างไร ศึกษาว่าเชียงใหม่ในทิวเขาฟารีมีองค์ประกอบในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากน้อยเพียงใด นอกจากนั้นแล้วยังต้องการศึกษาว่าการท่องเที่ยวของเชียงใหม่ในทิวเขาฟารีมีประโยชน์ต่อชุมชนอย่างไร

1.2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาบริบททางด้านป่าไม้ในการท่องเที่ยวของเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบในการจัดการการท่องเที่ยวของเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
3. เพื่อศึกษาประโยชน์ที่ชุมชนรอบข้างจะได้รับจากการจัดการการท่องเที่ยวของเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

1.3. ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษาสำหรับการศึกษาครั้งนี้คือ พื้นที่ในเขตเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 819 ไร่ 2 งาน 60 ตารางวา และพื้นที่นอกเขตไนท์ซาฟารีซึ่งเป็นชาวบ้านตองกายเหนือ หมู่ 12 ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของเนื้อหา

สำหรับเนื้อหาและสาระของการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งออกเป็นส่วนตัวต่าง ๆ ดังนี้

1. บริบทของเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ประกอบไปด้วย
 - ประวัติความเป็นมาของเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี
 - ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านตองกายเหนือ
 - สภาพทางกายภาพ
 - ทรัพยากรป่าไม้
 - การจัดการด้านอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
2. การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี
 - องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว ศึกษาถึงองค์ประกอบดังต่อไปนี้
 - 1) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)
 - การแสดงน้ำพุคนตรี
 - 2) กิจกรรม (Activities)
 - การนั่งรถชมสัตว์พร้อมการบรรยายให้ความรู้
 - การเดินชมสัตว์
 - การขับรถ ATV

3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)

- ร้านอาหาร
- ร้านขายของที่ระลึก
- ห้องสุขา
- ลานจอดรถ

4) ที่พัก (Accommodation)

- บ้านพักสไตล์รีสอร์ท
- แคมป์กราวด์

5) การเข้าถึง (Accessibility)

- การเข้าถึง
- การเดินทาง
- ระบบขนส่ง
- แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง

3. การได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวของชุมชน

- ผลประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในนันทชาฟารี ซึ่งครอบคลุมในด้าน

- เศรษฐกิจ ศึกษาเรื่องการสร้างงาน การแบ่งผลประโยชน์ที่เท่าเทียมกัน ระบบตลาดเมื่อมีการจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคแก่นักท่องเที่ยว ระบบการผลิตวัตถุดิบท้องถิ่นเพื่อป้อนตลาด และเกิดการพัฒนารายได้จากแหล่งรายได้ใหม่
- สังคม และวัฒนธรรม สิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชน ได้แก่ สาธารณูปโภค พื้นฐาน ถนน ไฟฟ้า ประปา อาจได้รับการปรับปรุง เกิดการพัฒนาการศึกษา และพัฒนาสาธารณสุขในชุมชนเพิ่มมากขึ้น
- สิ่งแวดล้อม ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ป่า การปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ สร้างความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่คนในท้องถิ่น

ขอบเขตของเวลา

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดศึกษาในช่วงระหว่างเดือนตุลาคม 2550 ถึงเดือนกรกฎาคม 2551 ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำราต่าง ๆ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2550 และจัดทำโครงร่าง จากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลพร้อมกับดำเนินการวิจัยอยู่เสมอ จนถึงเดือนกรกฎาคม 2551

ขอบเขตของประชากร

ประชากร ได้แก่ ประชากรในหมู่บ้านตองกายเหนือ หมู่ 12 ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งหมู่บ้านตองกายเหนือเป็นพื้นที่อยู่ติดกับเชียงใหม่ในทิวเขาฟาร์มมากที่สุด และชาวบ้านได้รับประโยชน์จากเชียงใหม่ในทิวเขาฟาร์มมากที่สุด ขนาดประชากรในหมู่บ้านตองกายเหนือมีทั้งหมด 210 ครัวเรือน และจากตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan (ระบบออนไลน์) (ดูรายละเอียดตารางได้ในภาคผนวก ก) มีกลุ่มตัวอย่าง 136 ครัวเรือน ครัวเรือนละ 1 คน

1.4. นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ และเพลิดเพลินกับทัศนียภาพของพืชพรรณและสัตว์ป่า รวมถึงวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ

การจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำอย่างมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับหลักการทฤษฎี และแนวคิดที่เหมาะสม ยิ่งไปกว่านั้นยังคงคำนึงถึงสภาพที่แท้จริง รวมทั้งข้อจำกัดต่าง ๆ ของสังคมและสภาพแวดล้อม การกำหนดแนวทาง มาตรการ และแผนปฏิบัติการที่ดี ต้องคำนึงถึงกรอบความคิดที่ได้กำหนดไว้ มิฉะนั้นแล้ว การจัดการท่องเที่ยวจะดำเนินไปอย่างไรทิศทางและประสบความสำเร็จ

เชียงใหม่ในทิวเขาฟาร์ม แหล่งท่องเที่ยวในยามค่ำคืนที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและเรียนรู้พฤติกรรมของสัตว์ และสัมผัสกับธรรมชาติของป่าเต็งรัง และป่าเบญจพรรณที่สวยงามและร่มรื่น รวมถึงสัมผัสกับสถาปัตยกรรมอันสวยงามของล้านนาที่ผสมผสานกับวัฒนธรรมแอฟริกันได้อย่างลงตัว

บริบททางด้านป่าไม้ หมายถึง สภาพพื้นที่ป่า ได้แก่ ดิน น้ำ อากาศ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของป่าไม้ ในเขตพื้นที่ของเชียงใหม่ในทิวเขาฟาร์ม มีพื้นที่ทั้งหมด 819 ไร่ 2 งาน 60 ตารางวา

องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว เป็นสิ่งสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมหรือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวนั้นให้มีศักยภาพสูงสุด ซึ่งองค์ประกอบนั้น ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ได้แก่ การแสดงน้ำพุดนตรี กิจกรรม (Activities) ได้แก่ การนั่งรถชมสัตว์พร้อมการบรรยายให้ความรู้ การเดินชมสัตว์ และการขับรถ ATV สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ได้แก่ ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก ห้องสุขา และลาดจอดรถ ที่พัก (Accommodation) ได้แก่ บ้านพัก สไลด์ลีสอร์ทและแคมป์กราวด์ และการเข้าถึง (Accessibility) ได้แก่ การเข้าถึง การเดินทาง ระบบขนส่ง และแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง

กิจกรรมการท่องเที่ยวในเชียงใหม่ในทิวเขาฟารี คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้
ตระหนักถึงทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า ได้แก่ การนั่งรถชมสัตว์ การเดิน
ชมสัตว์ การขับรถ ATV และที่พัก

ประโยชน์ของชุมชน คือ ผลทางบวกที่ชุมชนบ้านตองกายเหนือ ได้รับจากเชียงใหม่ในทิว
เขาฟารี ทั้งที่เป็นผลบวกทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved